

Šiandienė moters teisės
rinktis realizacijos galimybė

Dr. Birutė Obelenienė
Santuokos ir šeimos studijų centras, VDU

Teisės rinktis retorika slepia prievartinio pasirinkimo realybę

- 1. Tiesioginė įtaka moters sprendimui
 - Artimųjų (ypač partnerio) spaudimas
 - Pagalbos (konsultacinės, ekonominės, juridinės ir pan.) nebuvimas
- 2. Išorinis spaudimas:
 - Neigiama nuostata nėštumo atžvilgiu
 - Netiesa apie embriono vystymąsį (*tapatinimas su spermatozoidu ar moters kūno dalimi*)
 - Moters kūno atsiejimas nuo jos asmens

Tiesioginė įtaka moters sprendimui

- 64 % apklaustų moterų, abortą pasirinko spaudžiamos kitų asmenų
 - VM Rue et. al., "Induced abortion and traumatic stress: A preliminary comparison of American and Russian women," *Medical Science Monitor* 10(10): SR5-16, 2004.
- Užsienio šalyse atlikti tyrimai rodo, kad 60 % visų aborto atvejų moteris nutraukė nėštumą ne laisva valia
 - Reardon D.C. *Aborted Women, Silent No More*. Springfield, IL, 2002, p.11-21
- Moterys, kurių partneriai nepageidavo nėštumo net 7.4 karto dažniau nurodė kad jų nėštumas yra nenorimas, lyginant su moterimis, kurių partneriai palankiai atsiliepė apie nėštumą
 - Green DC, Gazmararian J.A. Mahoney L.D. Unintended pregnancy in a commercially insured population. *Maternal and Child Health Journal* 6 (3), September, 2002, p. 181-187
- A. Gutmacherio instituto duomenimis 51 % apklaustų moterų patvirtino jog santykių su partneriu problemos lėmė jų apsisprendimą abortui
 - Facts in Brief: Induced Abortion., The Alan Guttmacher Institute, 1996, http://www.agi-usa.org/pubs/fb_induced_abortio.html

Abortas – moters atsakas į patirtą smurtą

- **D. Britanija** – net trečdalis moterų apsilankančių šeimos planavimo klinikoje kenčia nuo prievartos
Ney P.G. Other reasons for repeat abortion. CMAJ, 2005, 172 (5)637-641
- **Australija** – 25 % moterų, kurios prašė nutraukti nėštumą, patyrė fizinį, emocinį smurtą, net 28 % seksualinę prievartą vaikystėje
Phillips S.S. Violence and abortion: What's doctor to do? CMAJ, 2005, March 1, 172(5) p.653.
- **Vokietija** – iš 1157 moterų beveik pusė jų nurodė, jog buvo įtrauktos į nenorimus seksualinius ryšius, tame tarpe net vienas trečdalis respondenčių patvirtino jog patyrė seksualinį smurtą skirtingu gyvenimo laikotarpiu
Peschers U.M., Du Mont J, Jundt K. ir kt. Prevalence of Sexual Abuse Among Woman Seeking Gynecologic Care in Germany. Obstetrics & gynecology, 2003, 101, p. 103-108.
- **Kanada** – moterys siekiančios pakartotinio aborto (antrojo ir trečiojo) lyginant su moterimis, kurios apsisprendė pirmajam abortui yra 2,5 karto dažniau patiria fizinį ar seksualinį smurtą iš savo partnerių
Fisher W.A., Singh S.S., Shuper P.A. ir kt. Characteristics of women undergoing repeat induced abortion. CMAJ, 2005, 172(5); p. 637-641.

Šiandienė moters teisės rinktis realizacijos galimybė

*“Bažnyčia bei dogmatiškai mąstantys individai mano turintys teisę nurodinėti moteriai, ką ji turėtų daryti – gimdyti, nediršti nutraukti nėštumą, **nepaisant to, kad moteris patyrė šeimos nario, vyro smurtautojo lytinę, fizinę bei psichologinę prievartą**”*

M.A.Pavilionienė: Kam priklauso moters kūnas?

Lietuvos rytas 2007 06 26

- Abortas nėra priemonė smurtaujančiam vyrui sudrausminti!!!

Abortas nėra priemonė smurtaujančiam vyrui sudrausminti!!!

- Daugelis nėščių moterų žuvo nuo smurtaujančio partnerio, kai jos bandė apginti savo negimusį kūdikį. Smurtaujantys partneriai žymiai dažniau „pakelia ranką“ prieš nėščią moterį.

J. McFarlane et al., “Abuse During Pregnancy and Femicide: Urgent Implications for Women’s Health//Obstetrics & Gynecology, 100: 27, 27-36 (2002).

- Mokslininkai rekomenduoja atidžiai išnagrinėti moters, siekiančios aborto anamnezę, siekiant išsiaiškinti ar ji nėra prievartos ar smurto auka.
 - *Fisher W.A., Singh S.S., Shuper P.A. ir kt. Characteristics of women undergoing repeat induced abortion. CMAJ, 2005, 172(5); p. 637-641.*
- Tiesiog paklauskite moters “Kas dar nori šio aborto? Kas jus skatina tam?”

Neigiama nuostata nęštumo atžvilgiu

- „Neplanuotas nęštumas“ – rinkodarinis terminas
- Nenorimas nęštumas – krizinis nęštumas
Lietuvoje nėra nei krizinio nęštumo prevencijos, nei sistemingos pagalbos

Neigiama nuostata nėštumo atžvilgiu

Moterys abortą daro ne todėl, kad taip suplanavo, o kad neplanavo savo nėštumo”

E. Kuliešytė, delfi.lt,
2008 01 17

- Dalis moterų , pastojusių “neplanuotai”, nusprendžia gimdyti.
- Iš nusprendusių gimdyti moterų nėštumą planavo:
 - Norvegijoje 62 proc.
 - Švedijoje 55 proc.
 - JAV 35 proc.
- Įvairiose šalyse nuo 1 iki 11 proc. nėštumą norinčių nutraukti moterų teigė planavusios nėštumą
 - *Rita Jakubčionytė. Nėštumo nutraukimą įtakojantys faktoriai. Daktaro disertacija, 2000*

Nenorimas nėštumas – krizinis nėštumas

- Netgi tais atvejais, kai moterys abejojo ir jautėsi raginamos rinktis abortą, 67 % negavo jokio patarimo; 79 % nebuvo pasakyta apie galimas alternatyvas
 - VM Rue et. al., “Induced abortion and traumatic stress: A preliminary comparison of American and Russian women,” *Medical Science Monitor* 10(10): SR5-16, 2004.
- Net 8 iš 10 moterų nurodė kad jos būtų gimdžiusios jei būtų sulaukusios pagalbos ir palaikymo
 - Reardon D.C. *Aborted Women, Silent No More*. Springfield, IL, 2002, p.11-21.

Netiesa apie embriono vystymąsi– tapatinimas su spermatozoidu

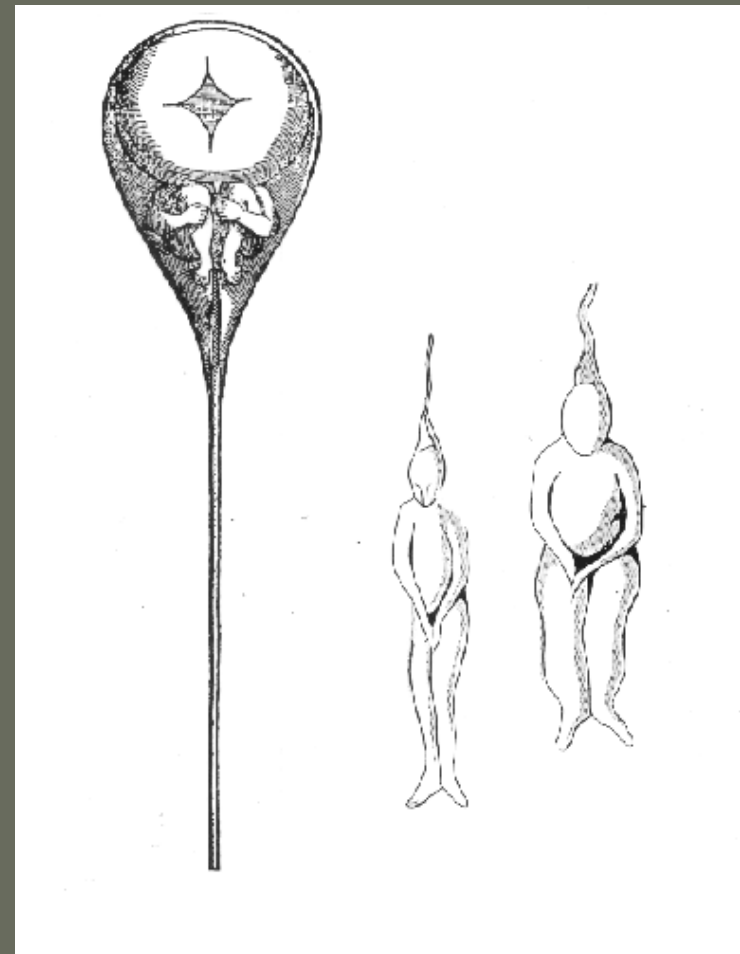
- ***“Tuomet išleiskime įstatymą draudžiantį lytinius santykius, - juk kiek spermos vyrai per gyvenimą iššvaisto”.***

A.M.Pavilionienė.

Lietuvos rytas, 2008 03 04).

XVII a. gyvavusi teorija apie žmogaus gyvybės pradžia.

Vienas iš jos pagrindėjų olandų mokslininkas N. Hartsoecker.

N. Hartsoecker, 1695 m.

Šiandienė moters teisės rinktis realizacijos galimybė

Klaidinga spermatozoido-homunkulo idėja gyvavo iki 1826 m.

- 1826 m. Karl Ernst von Baer atrado žinduolių kiaušialąstes
- Jis tapo vienas iš embriologijos įkūrėjų

Karl Ernst von Baer (1792-1876)

Ar galima moterį atskirti nuo jos kūno?

- „Bandymu uždrausti abortus skelbiamas karas moterų teisei kontroliuoti savo kūną”.
– E. Kuliešytė delfi.lt, 2008 01 17“
- „Tačiau, kai kalbama apie moters kūną ir moters teisę pačiai priimti sprendimą kaip su savo kūnu elgtis”

*M.A.Pavilionienė: Kam priklauso moters kūnas?
Lietuvos rytas 2007 06 26*

Dualistinė antropologija

- Atmeta materialumą ir kūno vaidmenį
- Tarnauja moters sudaiktinimui
- Gina neatsakingo vyro poreikius

- *Aš jums nieko nepadariau, tik truputį pasinaudojau jūsų kūnu, madam*

Ar galima moterį atskirti nuo jos kūno?

- Suomijos nacionalinio sveikatos ir gerovės tyrimų ir vystymo centras išanalizavo visų fertilaus amžiaus moterų (15-49), kurios buvo nėščios, mirčių priežastis nuo 1987 iki 1994 m. (iš viso ištirti 9 192 atvejai). Mokslininkai pateikė išvadas, jog moterys, nutraukusios nėštumą, palyginti su tomis, kurios išnešiojo kūdikį visą nėštumo laiką, turi 3,5 kartus didesnę riziką mirti per metus po aborto.
- Moteris turi į savo kūną tiek pat teisių kiek ir į savo gyvybę

Position Statement on Women's Mental Health in Relation to Induced Abortion

14th March, 2008

In the Government Response to the Report from the House of Commons Science and Technology Committee on the Scientific Developments Relating to the Abortion Act 1967, the following request was made:

"In view of the controversy on the risk to mental health of induced abortion we recommend that the Royal College of Psychiatrists update their 1994 report on this issue"

The College has undertaken a literature review to inform the following position statement, which includes the recommendation that a full systematic review around abortion and mental health is required.

The Royal College of Psychiatrists is concerned to ensure that women's mental health is protected whether they seek abortion or continue with a pregnancy.

Mental disorders can occur for some women during pregnancy and after birth.

The specific issue of whether or not induced abortion has harmful effects on women's mental health remains to be fully resolved. The current research evidence base is inconclusive - some studies indicate no evidence of harm, whilst other studies identify a range of mental disorders following abortion.

Women with pre-existing psychiatric disorders who continue with their pregnancy, as well as those with psychiatric disorders who undergo abortion, will need appropriate support and care. Liaison between services, and, where relevant, with carers and advocates, is advisable.

Healthcare professionals who assess or refer women who are requesting an abortion should assess for mental disorder and for risk factors that may be associated with its subsequent development. If a mental disorder or risk factors are identified, there should be a clearly identified care pathway whereby the mental health needs of the woman and her significant others may be met.

The Royal College of Psychiatrists recognises that good practice in relation to abortion will include informed consent. Consent cannot be informed without the provision of adequate and appropriate information regarding the possible risks and benefits to physical and mental health. This may require the updating of patient information leaflets approved by the relevant Royal Colleges, and education and training to relevant health care professionals, in order to develop a good practice pathway.

These difficult and complex issues should be addressed through additional systematic reviews led by the Royal College of Psychiatrists into the relationship between abortion and mental health. These reviews should consider whether there is evidence for psychiatric indications for abortion.

Moters teisė į informaciją

....
*Sutikimas (abortui)
negali būti laikomas
laisvu ir infomuotu, jeigu
moteriai nėra suteikiama
adekvati ir išsami
informacija apie galimą
riziką jos psichinei ir
fizinei sveikatai*

Šiandienė moters teisės rinktis realizacijos galimybė

Neįmanoma apginti embriono, neginant moters

- Ačiū už dėmesį

